

*Н.Е. Бойцун, д-р техн. наук, проф.,
Міжнародний інститут менеджменту*

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ВСТУПУ ДО СОТ

З перших днів набуття незалежності уряд України проводить послідовну політику входження в міжнародне економічне та фінансове співтовариство. Питання вступу України до СОТ є одним з основних пріоритетів зовнішньоекономічної політики України. Приєднання до СОТ у галузі послуг, до яких входять і фінансові послуги (банківська справа та страхування), є складовою переговорів.

Послідовна інтеграція України у світовий ринок фінансових послуг необхідна, оскільки ухилення від глобальної системи багатостороннього регулювання міжнародної торгівлі послугами, вироблення загальних правил такої торгівлі та участі в існуючих механізмах розв'язання протиріч ще більше ускладнить вихід конкурентоспроможних українських постачальників на зовнішні ринки та посилить існуючу дискримінацію.

Як показує міжнародний досвід, переговори про вступ до СОТ – процес тривалий, складний. Переговори по ГАТС при цьому мають свою специфіку. Труднощі переговорів про фінансові послуги передусім пов'язані з їх важливою роллю в економіці, що обумовлено не лише різноманітністю, великим обсягом та швидким ростом операцій, але й особливим значенням для економічної безпеки. Для світового ринку фінансових послуг характерна наявність багатьох національних обмежень відносно іноземних постачальників. Загальна кількість обмежень по доступу на ринок та надання національного режиму, що діяли у світовій торгівлі фінансовими послугами в середині 90-х років ХХ ст., до прийняття домовленостей про лібералізацію фінансових послуг у межах ГАТС, перевищувала 11 тисяч. Понад 8 тисяч з них, тобто більше 70 %, випадало на частку банківських та інших фінансових послуг. Найбільш широко використовуваними обмеженнями доступу на ринки фінансових послуг були і залишаються обмеження за типами юридичних осіб, на участь іноземного капіталу, кількість постачальників та загальну вартість операцій або активів.

Значна кількість країн-членів СОТ явно відчуває необхідність збереження контролю за діяльністю тих іноземних банківських установ, які поставляють фінансові послуги на внутрішній ринок.

Для ряду країн (країни ОЕСД, Євросоюз), які характеризуються високим рівнем лібералізації фінансових ринків, заходи, передбачені у ГАТС, означали закріплення норм регулювання, що в основному вже склалися. Разом з тим, для країн, що розвиваються, особливо для країн з перехідною економікою, виконання зобов'язань ГАТС потребує значного перегляду законодавчої бази та наукового аналізу ситуації, що склалася в банківській системі. Робота з лібералізації доступу на фінансові ринки проводиться у багатьох країнах, які вже є членами СОТ або які проходять

процедуру вступу. Цікавий сам перелік напрямків, за якими ведуться роботи. Сам по собі він характеризує проблеми, які постають перед державними органами різних країн при розробці методів та інструментів управління та регулювання фінансовими ринками.

Слід зазначити, що частка іноземного капіталу в банківських секторах різних країн варіюється від 0 до 100 %. У Німеччині відсоток активів іноземних банків у загальній кількості активів становить лише 4 %, а в Люксембургу – 93 %. У цілому для країн ЄС, США, Японії цей показник не є великим, незважаючи на те, що їх ринок є повністю відкритим. Дещо іншою є картина участі іноземного капіталу у країнах Центральної Європи, які в найближчому майбутньому стануть повноправними членами ЄС. Частка іноземного капіталу в активах та капіталі банківського сектора цих країн досягає 60-80 %.

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок про недостатню потужність банківської системи України та, у зв'язку з цим, необхідність додаткового захисту ринку банківських послуг України в процесі вступу в СОТ, тому що очевидно, що іноземний капітал неодмінно прийде в Україну.

Бойцун, Н.Є. Конкуренцеспromожність банківської системи України в контексті вступу до СОТ [Текст] / Н.Є. Бойцун // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика: зб. тез доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції (25-26 травня 2006 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2006. – 110 с.